

6. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

6.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Koordinatörlükler, Komisyonlar, Kurullar, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, Usul ve Esaslar, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Stratejik Planları, Faaliyet Raporları, AKTS Bilgi Paketi ve Akademik Veri Yönetim Sistemi (AVESİS) detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
	0	1	2	
1. Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				5/10
1.1. Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	1			Adında anahtar sözcük bulunan 2 zorunlu ders
1.2. Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			Adında anahtar sözcük bulunan 192 seçmeli ders
1.3. Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	0			1 akademik yayın
1.4. Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin sayısı	1			
1.5. Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin sayısı	1			Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
2. LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi				1/10
2.1. Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin sayısı	0			
2.2. Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	0			
2.3. Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	0			
2.4. Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0			
2.5. Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	1			3 etkinlik
3. Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve cinsiyetçi kalıplar				0/8
3.1. LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	0			

3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	0	
3.3	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	0	
3.4	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	0	
PUAN		6/28	

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi'nde Kadın ve Aile Çalışmaları lisansüstü programı ve Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği bulunmaktadır. Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği'nde²⁵ merkezin amaçları salt kadının toplumdaki yeri ile ilişkilendirilmiş, toplumsal cinsiyet ifadesine yer verilmemiştir.

Müfredat incelemesi kapsamında ise başlığında anahtar sözcükleri taşıyan dersler ağırlıklı olarak kadın ve toplumsal cinsiyet başlıklı derslerdir. 78 tane kadın, 48 adet toplumsal cinsiyet, 34 insan hakları seçmeli dersi bulunan üniversitenin, bu araştırma kapsamına giren derslerinin büyük çoğunluğu Kadın ve Aile Çalışmaları Lisansüstü Programı tarafından yürütülmektedir.

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
Üniversitelerde LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri	1. Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				1/12
	1.1. CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	0			
	1.2. Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" gibi kavramlara atıf sayısı	0			
	1.3. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	0			
	1.4. Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	0			
	1.5. Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	1			Öğrenci Toplulukları Kurulu ve İşleyiş Yönergesi
	1.6. Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0			

25 Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği. Resmî Gazete Tarihi: 12.04.2020 Resmî Gazete Sayısı: 31097.

2.	Üniversitelerin TCE'ye dikkat çekmek için STK'larla yaptıkları iş birlikleri, etkinlikler		0/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	0	
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0	
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		1/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS birimi sayısı	0	
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0	
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	0	
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	0	
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	1	2 etkinlik
PUAN		2/26	

İnsan Hakları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde²⁶, Merkezin amaçlarından biri de “dezavantajlı grupların insan hakları konusunda farkındalığını artırmak ve insan haklarına erişimini sağlamaya yönelik destekleyici bilimsel ve akademik faaliyetler yapmak” olarak belirtilmiştir. Ancak incelenen hiçbir belgede “LGBTİ+” ve “toplumsal cinsiyet” gibi kavramlara atıfta bulunan, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No’lu, 10 No’lu ve/veya 16 No’lu amaca atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge bulunamamıştır.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi’nin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politikalarına bakıldığında, üniversitenin temel değerleri arasında “temel hak ve özgürlüklere saygılı olmak”, “her türlü ayrımcılığa karşı duyarlılık” gibi değerler bulunsun da politikalarda ve mevzuatta bu yönde adımlara rastlanmamıştır. Öğrenci Toplulukları Kuruluş ve İşleyiş Yönergesinde²⁷, öğrenci topluluklarının faaliyetlerinin ve afişlerinin dil, din, ırk, mezhep, siyasi, felsefi düşünce ve ayrımcılığı destekler nitelikte olmaması gerektiği belirtilmiş olsa da “genel ahlaka uygunluk” ifadesi ile bağlanmıştır.

Taciz ve mobbing gibi konulara dair doğrudan bir eğitim veya seminer çalışması bulunmayan üniversitede yalnızca şiddet odaklı 2 etkinlik gerçekleştirilmiştir. Şiddetin Anatomisi (2020) ve “Şiddetin Çok Boyutlu Etkileri ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele” Kadın Çalışmaları Merkezleri İşbirliği Sempozyumu (2021) etkinliklerinde şiddet türlerine dair detaylı aktarımda bulunulmuştur.

26 Ankara Hacı Bayram Üniversitesi İnsan Hakları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği. *Resmî Gazete Tarihi: 12.04.2020 Resmî Gazete Sayısı: 31097.*

27 Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Öğrenci Toplulukları Kuruluş ve İşleyiş Yönergesi 05/08/2021 tarihli 2021/73 sayılı Senato kararı.

6.2. LGBTİ+ Hakları Ölçeği

Araştırmaya Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi mensubu olan 57 öğrenci, 10 akademik personel ve 4 2016 sonrası mezun olmak üzere toplam 71 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 71 kişiye LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1-5 yanıt aralığında likert tipi sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	38,16	Örgütlenme ve Savunuculuk	36,94
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	31,09		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	29,33		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	43,92		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	41,12		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	28,35		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	46,60		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	46,27	Güvenli Alan	45,52
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	45,72		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	44,57		
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	26,54	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	28,67
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	27,69		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	20,56		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	33,88		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	34,81		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	28,56		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	50,88	Akran Davranışları	52,08
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	50,28		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	55,10		
			TOPLAM	40,80

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi mensupları üniversitede örgütlenme imkanları ile ilgili LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği'nin 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 36,94, üniversitenin LGBTİ+'lar için güvenli olması ile ilgili 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 45,52, üniversite mensuplarının LGBTİ+'lara karşı düşünce ve davranışları ile ilgili 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 28,67, ve son olarak akranlarının LGBTİ+ öğrencilere karşı tutumunu ölçen 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 52,08 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi için toplam skor 40,80 olarak hesaplanmıştır.

6.3. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	37,50	Şiddet	47,75
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	55,50		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	36,50		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	61,75		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	29,75	Akademik Faaliyetler	46,50
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	51,75		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	54,00		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	42,50		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	43,25		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	48,00		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	48,75		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	52,00		
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	33,75	Barınma	34,00
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	30,25		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	30,75		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	41,50		
			TOPLAM	43,75

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan LGBTİ+'lara

Yönelik Ayrımcılık Ölçeği, Ayrımcılık: Şiddet alt boyutuna 47,75, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık: Akademik faaliyetler alt boyutuna 46,50 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık: Barınma alt boyutuna 34,00 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi için toplam skor 43,50 olarak hesaplanmıştır.